

Rapport onderwijs West-Vlaanderen

Voorliggend rapport is een realisatie van de vijf Vlaamse Provincies. De interprovinciale werking Data & Analyse stelde de inhoud samen en verzamelde de data.

Leeswijzer

Voor dit rapport maakten we een selectie van gegevens rond het thema onderwijs.

Momenteel zie je het rapport voor **provincie West-Vlaanderen**. Raadpleeg [het rapport online](#) om andere gebieden en vergelijkingsgebieden te kiezen. Je kan een of meer gemeenten of provincies kiezen en zelf de vergelijkingsgebieden aanpassen. Indien je één gebied kiest, dan kan je vergelijken met "bovenliggende" gebiedsindelingen. Als je twee gebieden kiest, dan worden deze naast elkaar gezet. Kies je meer dan twee gebieden, dan worden ze als geheel beschouwd. Je kunt ook [een gebied samenstellen op kaart](#).

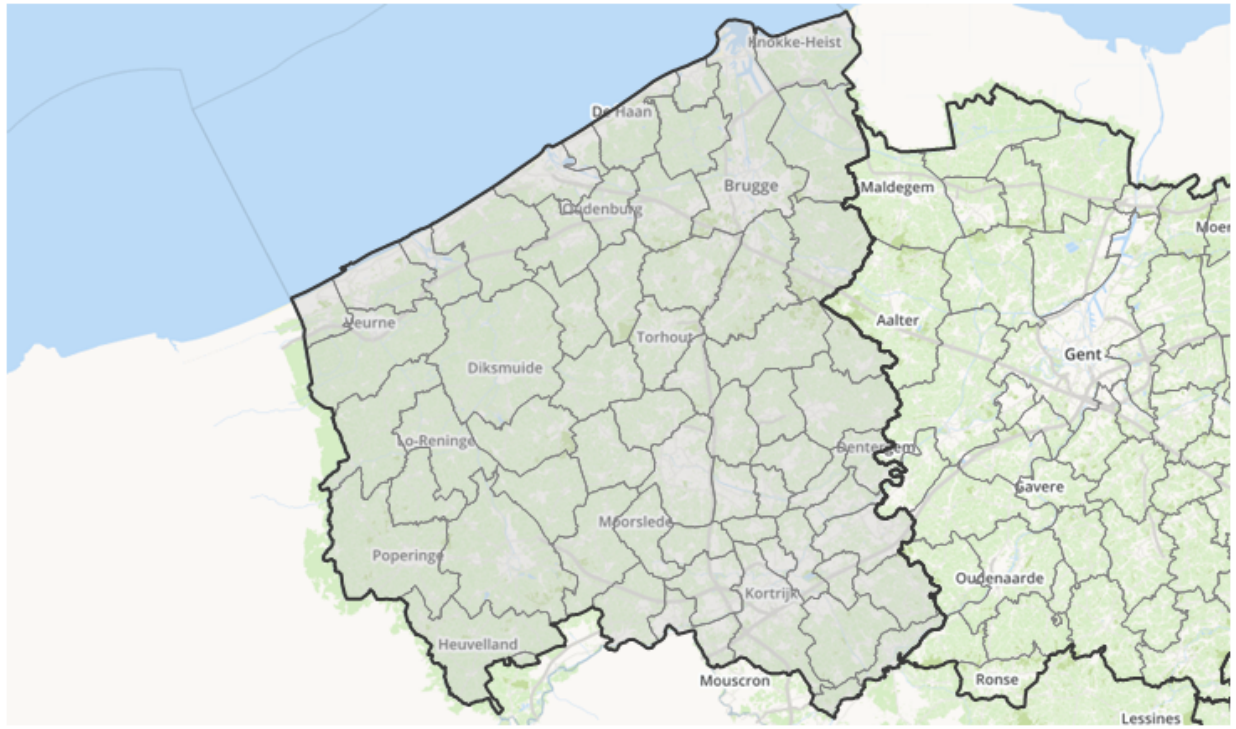
Het huidige rapport vergelijkt **West-Vlaanderen** met **het Vlaams Gewest**. Binnen dit rapport geven we de kaarten weer als een uitsplitsing van het Vlaams Gewest.

Je ziet het rapport zoals dit op **19-8-2024** ter beschikking was via provincies.incijfers.be. De Databank wordt echter voortdurend bijgewerkt. Je kan een up-to-date versie van dit rapport raadplegen [via deze link](#).

Alle cijfers in dit rapport zijn ook raadpleegbaar via onze [Databank](#). Via de knop open je de figuur als presentatie in de Databank, zodat je er zelf verder aan kan werken. Wil je gewoon de cijfers zien die voor de kaarten, figuren en tabellen gebruikt worden, klik dan op of voor een online- of Excel-tabel. Doorheen de tekst voorzien we duiding bij de cijfers. Aan het einde van het rapport vind je een overzicht van de gebruikte bronnen, met telkens een link naar een volledige fiche die de mogelijkheden en beperkingen van de cijfers verder toelicht. Omwille van de privacywetgeving wordt bij sommige gegevens voor kleine aantallen de waarde x weergegeven. Hierdoor worden dan ook op de grafieken geen waarden weergegeven.

Naast dit kant-en-klare rapport kunnen lokale besturen en andere geïnteresseerden ook zelf aan de slag met de data om op een eenvoudige en interactieve manier gegevens samen te brengen en grafisch voor te stellen. Het [Dashboard](#) van provincies.incijfers.be geeft je via de tegels een snel overzicht van het data-aanbod. De optie [Databank](#) geeft toegang tot een brede set gegevens die je zelf kan selecteren en combineren.

Provincies.incijfers.be is een product van de [interprovinciale werking Data & Analyse](#). Zij helpen je graag verder bij vragen over het gebruik van de tool, maar ook bredere vragen rond het gebruik van omgevingsdata bij lokale besturen.

Inhoudsopgave

Leeswijzer

Inleiding

1. West-Vlaanderen, woonplaats van leerlingen

1.1 Leerlingenaantallen

1.2 Risicokenmerken voor kansarmoede

1.3 Schoolse vertraging en zittenblijven

1.4 Vroegtijdig schoolverlaten

1.5 Schoolpendel, mobiliteit van de leerlingen wonend in West-Vlaanderen

2. West-Vlaanderen, vestigingsplaats van scholen

2.1 Basisonderwijs

2.1.1 Leerlingenaantallen in het basisonderwijs

2.1.2 Risicokenmerken voor kansarmoede in het basisonderwijs

2.1.3 Ongewettigde afwezigheden in het basisonderwijs

2.1.4 Schoolpendel, aantrekkingskracht van de basisscholen in West-Vlaanderen

2.2 Secundair onderwijs

2.2.1 Leerlingenaantallen in het secundair onderwijs

2.2.2 Risicokenmerken voor kansarmoede in het secundair onderwijs

2.2.3 Ongewettigde afwezigheden en tuchtmeldingen in het secundair onderwijs

2.2.4 Schoolpendel, aantrekkingskracht van de secundaire scholen in West-Vlaanderen

3. Samengevat

Meer informatie over de cijfers en bronnen

Inleiding

Dit rapport is opgebouwd in twee delen. Het eerste deel beschrijft de leerlingen die in provincie West-Vlaanderen wonen, ongeacht of deze leerlingen ook in het geselecteerde gebied naar school gaan. In een tweede deel wordt een overzicht gegeven van de leerlingen die in West-Vlaanderen naar school gaan. Wanneer de indicator eindigt op 'WP' betreft het hier een indicator op niveau van de woonplaats van de leerling. Wanneer de indicator daarentegen eindigt op 'VP' gaat het om een indicator op het niveau van de vestigingsplaats van de school waar de leerling naar school gaat.

Dit rapport is aangemaakt op basis van de data die we op 19-8-2024 ter beschikking hebben. Gegevens over leerlingen in leerplichtonderwijs worden op de eerste schooldag van februari door het departement Onderwijs en Vorming van de Vlaamse Gemeenschap verzameld. Dat betekent dus dat in de databank de gegevens van het jaar 2023 staan voor de gegevens van het schooljaar 2022 - 2023. In principe zijn in de leerlingendatabank alle leerlingen opgenomen die bij de februaritelling ingeschreven zijn in een school die gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse Gemeenschap. Wanneer we cijfers tonen over Brusselse leerlingen of scholen gaat het hier niet over de leerlingen en scholen die onder de Franse Gemeenschap vallen.

Wanneer het gaat om privacygevoelige informatie worden de aantallen kleiner dan 5 en de percentages van de risicokenmerken waarbij alle leerlingen aantikken niet getoond. Dit wordt in grafieken, tabellen en tekst aangeduid met een 'x'.

1. West-Vlaanderen, woonplaats van leerlingen

In eerste instantie bekijken we het geselecteerde gebied als woonplaats van leerlingen.

1.1 Leerlingenaantallen

In West-Vlaanderen wonen volgens de officiële statistieken 1.226.375 mensen: 34.420 inwoners zijn tussen 3 en 5 jaar, 73.098 inwoners tussen 6 en 11 jaar en 79.001 inwoners tussen 12 en 17 jaar.

Dit zijn de doelpopulaties voor respectievelijk het kleuteronderwijs (KO), het lager onderwijs (LO) en het secundair onderwijs (SO).

Het aantal inwoners tussen 3 en 17 jaar kan verschillen van het aantal leerlingen wonend in West-Vlaanderen omwille van diverse redenen. Ten eerste wordt een ander adres gebruikt. Het Rijksregister waarop het aantal inwoners gebaseerd is gaat, per definitie, uit van het officieel adres. In de leerlingendatabank wordt vertrokken van het adres dat de leerling aan de school doorgeeft. Verder worden kinderen en jongeren die wonen in een Vlaamse gemeente en schoollopen in een privéschool, een Europese of internationale school, een Franstalige school in Vlaanderen, Brussel of Wallonië wel geteld bij de inwoners en niet bij de leerlingen. Tot slot, kunnen ook de leeftijdsgrenzen voor verschillen zorgen. Zo zijn instappers vanaf 2,5 jaar mogelijk in de leerlingendatabank. Verder verlaten door schoolse voorsprong of vertraging, niet alle jongeren op hun 17de het onderwijs.

In West-Vlaanderen tellen we 197.826 inwoners die schoollopen in een school die gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse overheid; 116.056 in het basisonderwijs en 81.770 in het secundair onderwijs.

Tabel 1 geeft achtereenvolgens het aantal en aandeel leerlingen, ingedeeld volgens de structuur van het onderwijs. Het *basisonderwijs* wordt opgesplitst in gewoon kleuteronderwijs (GKO), buitengewoon kleuteronderwijs (BKO), gewoon lager onderwijs (GLO) en buitengewoon lager onderwijs (BLO). Het *secundair onderwijs* bestaat uit drie onderdelen, met name het gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO), het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) en het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO).

Tabel 1 | Leerlingen volgens woonplaats, aantal en % t.o.v. alle leerlingen (2022-2023)

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
leerlingen gewoon kleuteronderwijs - WP	40.977	240.317
leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs - WP	555	2.668
leerlingen gewoon lager onderwijs - WP	69.288	415.321
leerlingen buitengewoon lager onderwijs - WP	5.236	26.309
leerlingen gewoon voltijds SO - WP	75.597	439.357
leerlingen deeltijds beroepssecundair onderwijs - WP	1.435	7.932
leerlingen BuSO - WP	4.738	22.997
Totaal	197.826	1.154.901

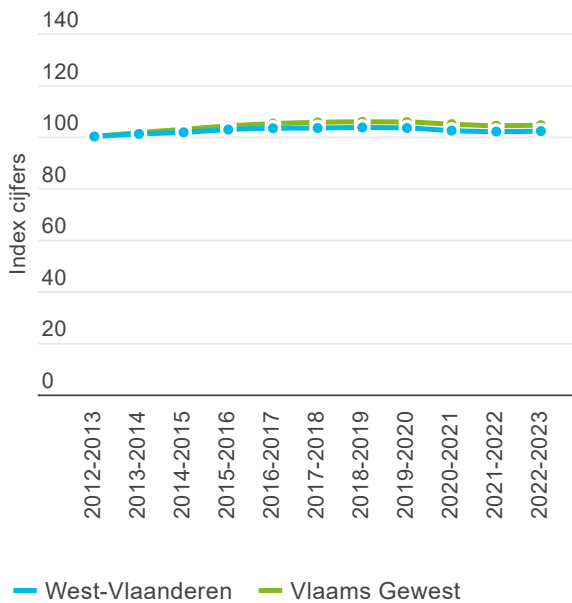
	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
leerlingen gewoon kleuteronderwijs - WP	20,7	20,8
leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs - WP	0,3	0,2
leerlingen gewoon lager onderwijs - WP	35,0	36,0
leerlingen buitengewoon lager onderwijs - WP	2,6	2,3
leerlingen gewoon voltijds SO - WP	38,2	38,0
leerlingen deeltijds beroepssecundair onderwijs - WP	0,7	0,7
leerlingen BuSO - WP	2,4	2,0
Totaal	100,0	100,0

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

De grafieken hieronder tonen de evolutie van het aantal leerlingen basis- (*grafiek 1*), dan wel het secundair onderwijs (*grafiek 2*). Een indexcijfer boven de 100 geeft aan dat er een procentuele stijging is ten opzichte van het basisjaar, 2012-2013. Zo geeft een waarde 110 aan dat het aantal leerlingen met 10% gestegen is ten opzichte van 2012-2013. Een cijfer lager dan 100, duidt op een daling ten opzichte van het basisjaar.

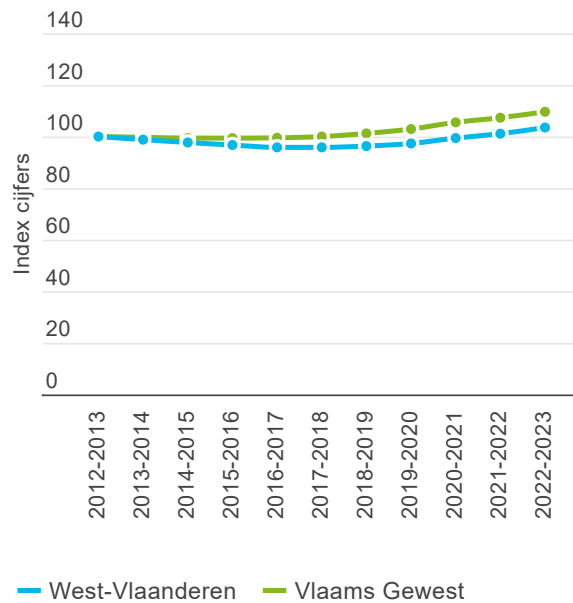
Grafiek 1 | Evolutie leerlingen basisonderwijs volgens woonplaats (index 2012-2013=100)

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be

Grafiek 2 | Evolutie leerlingen secundair onderwijs volgens woonplaats (index 2012-2013=100)

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be

Het *buitengewoon onderwijs* wordt ingericht voor kinderen die, permanent of tijdelijk, specifieke ondersteuning nodig hebben omwille van een lichamelijke of geestelijke handicap, ernstige emotionele problemen of gedragsproblemen en/of ernstige leerstoornissen. Het buitengewoon kleuteronderwijs laat kleuters van 2,5 tot 6 jaar toe, het buitengewoon lager onderwijs kinderen tussen 6 en 13 jaar en het buitengewoon secundair jongeren tussen 13 en 21 jaar.

In West-Vlaanderen wonen 5.791 kinderen die ingeschreven zijn in het buitengewoon basisonderwijs en 4.738 jongeren die ingeschreven zijn in buitengewoon secundair onderwijs. Ze vertegenwoordigen 5,0% van de leerlingen basisonderwijs en 5,8% van de leerlingen secundair onderwijs. Tien jaar eerder, in 2012-2013, was dit 5,0% van de leerlingen in het basisonderwijs en 4,9% van de leerlingen in het secundair onderwijs.

De leerlingen die *gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO)* volgen, worden verder opgedeeld in graden en onderwijsvormen.

De 1ste graad, dit zijn de eerste twee leerjaren, wordt gezien als algemene vorming. Deze graad bestaat dus maar uit één onderwijsvorm: het gemeenschappelijk secundair onderwijs (GSO). Er wordt wel een onderscheid gemaakt tussen de A-stroom en de B-stroom. Leerlingen die de eerste graad A-stroom succesvol beëindigen kunnen doorstromen naar elke onderwijsvorm. De B-stroom is gericht op doorstromen naar het beroepssecundair onderwijs.

De 2de en 3de graad zijn ingedeeld in vier onderwijsvormen:

- Algemeen secundair onderwijs (ASO);
- Beroepssecundair onderwijs (BSO);
- Kunstsecundair onderwijs (KSO);
- Technisch secundair onderwijs (TSO).

In het secundair onderwijs worden daarnaast ook klassen ingericht die zich richten op anderstalige nieuwkomers, OKAN (onthaalklas anderstalige nieuwkomers). De voornaamste doelstelling van deze onthaalklassen is de leerlingen zo snel mogelijk Nederlands te leren.

Tabel 2 geeft het aantal en aandeel leerlingen die gewoon voltijds secundair onderwijs volgen, ingedeeld naar de verschillende onderwijsvormen.

Tabel 2 | Leerlingen binnen het gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats, aantal en % t.o.v. alle leerlingen GVSO (2022-2023)

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
leerlingen OKAN - WP	1.588	7.997
leerlingen GSO A-stroom - WP	20.465	120.941
leerlingen GSO B-stroom - WP	3.965	22.885
leerlingen ASO - WP	18.553	115.434
leerlingen BSO - WP	12.673	70.730
leerlingen KSO - WP	1.243	8.455
leerlingen TSO - WP	17.110	92.915
Totaal	75.597	439.357

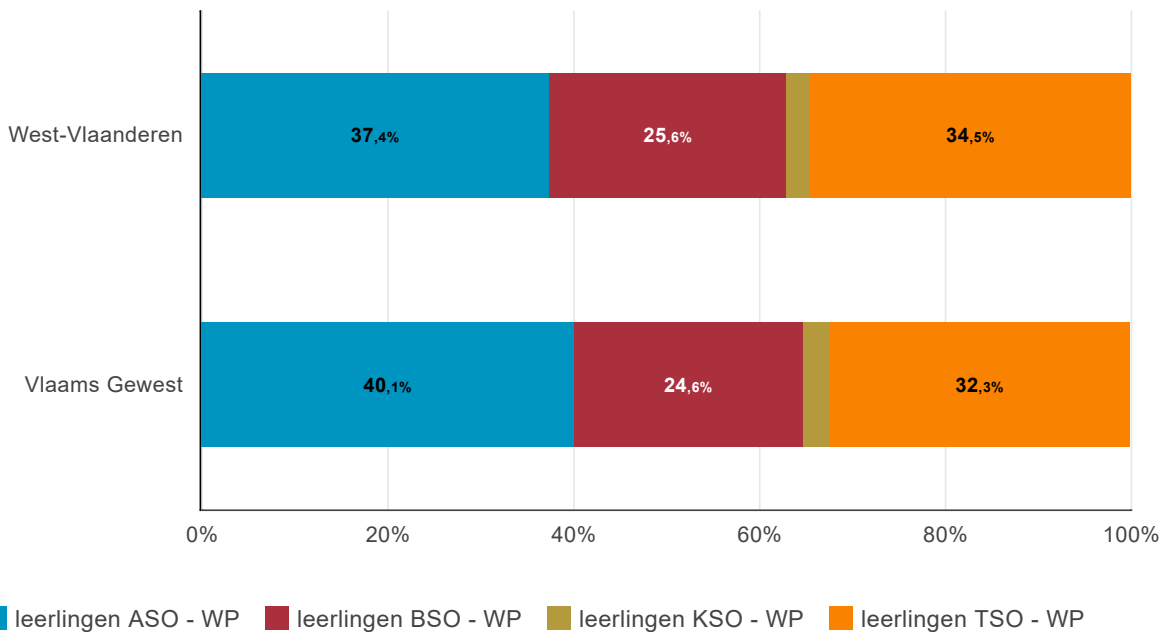
	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
leerlingen OKAN - WP	2,1	1,8
leerlingen GSO A-stroom - WP	27,1	27,5
leerlingen GSO B-stroom - WP	5,2	5,2
leerlingen ASO - WP	24,5	26,3
leerlingen BSO - WP	16,8	16,1
leerlingen KSO - WP	1,6	1,9
leerlingen TSO - WP	22,6	21,1
Totaal	100,0	100,0

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Het aandeel leerlingen uit de tweede en derde graad gewoon voltijds secundair onderwijs dat ASO, BSO, KSO dan wel TSO volgt, wordt weergegeven in *grafiek 3*.

Grafiek 3 | Leerlingen naar onderwijsvorm in de 2de en 3de graad volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen 2de en 3de graad GVSO (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

1.2 Risicoenmerken voor kansarmoede

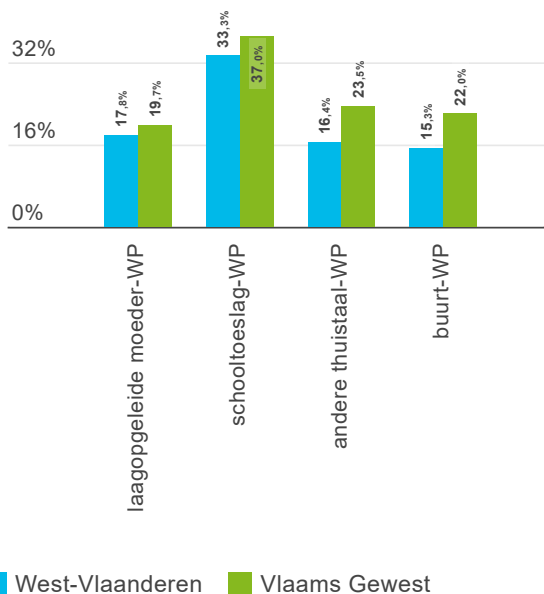
In het kader van het Gelijke Onderwijskansenbeleid worden gegevens over de thuissituatie van kinderen en jongeren verzameld. Om kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen te geven, krijgen de scholen een extra pakket lestijden/lesuren en extra werkingsmiddelen voor kinderen die aan bepaalde gelijke kansenindicatoren voldoen. Voor het toekennen van extra werkingsmiddelen in het gewoon onderwijs houdt men rekening met opleidingsniveau moeder, schooltoelage, thuistaal en een buurtindicator. Deze buurtindicator wordt niet gebruikt voor de toekenning van de extra lestijden.

- *Laagopgeleide moeder.* Dit is het geval wanneer de moeder niet in het bezit is van een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs.
- *Schooltoelage / schooltoeslag.* Tot het schooljaar 2018-2019 scoort de leerling op deze indicator als hij in aanmerking komt voor een schooltoelage én deze aangevraagd heeft. Een leerling blijft scoren op deze indicator als hij het recht op schooltoelage verliest (bijvoorbeeld door veelvuldig spijbelen). Vanaf schooljaar 2019-2020 wordt de schooltoeslag uitbetaald als deel van het groeipakket. De toeslag moet niet langer aangevraagd worden, maar de toekenning gebeurt voortaan automatisch. De inkomensgrenzen worden daarenboven ook verruimd. Dit maakt dat het aantal leerlingen met een schooltoeslag sterk stijgt tussen 2018-2019 en 2019-2020.
- *Andere thuistaal.* De taal die de leerling in het gezin spreekt is niet de onderwijstaal. De taal die de leerling in het gezin spreekt is niet de onderwijstaal indien de leerling in het gezin met niemand of in een gezin met drie gezinsleden met maximum één gezinslid de onderwijstaal spreekt. Broers en zussen worden steeds als één gezinslid beschouwd.
- *Wonend in een buurt met veel schoolse vertraging.* De leerlingen worden onderverdeeld volgens de buurt waarin ze wonen. Op basis van deze indicator wil men een kwart van de leerlingen extra financiering toekennen. Het gaat hierbij om de 25% leerlingen die in buurten met het hoogste percentage schoolse vertraging wonen. Bij de berekening van dit percentage gaat men uit van het aantal 15-jarigen van de zes afgelopen jaren, die minstens twee jaar schoolse vertraging hadden. Leerlingen die behoren tot de trekkende bevolking en thuislozen scoren steeds op deze indicator.

Voor een breder beeld van kansarmoede, zie het [rapport armoede](#).

Grafiek 4 en grafiek 5 tonen het aandeel leerlingen dat aantikt op deze risicokenmerken voor kansarmoede voor de leerlingen gewoon basisonderwijs, respectievelijk voor de leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs.

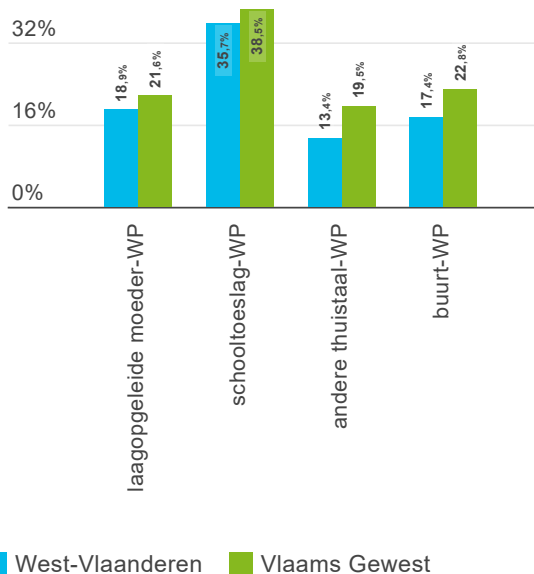
Grafiek 4 | Risicokenmerken leerlingen gewoon basisonderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GBO (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Grafiek 5 | Risicokenmerken leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GVS0 (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

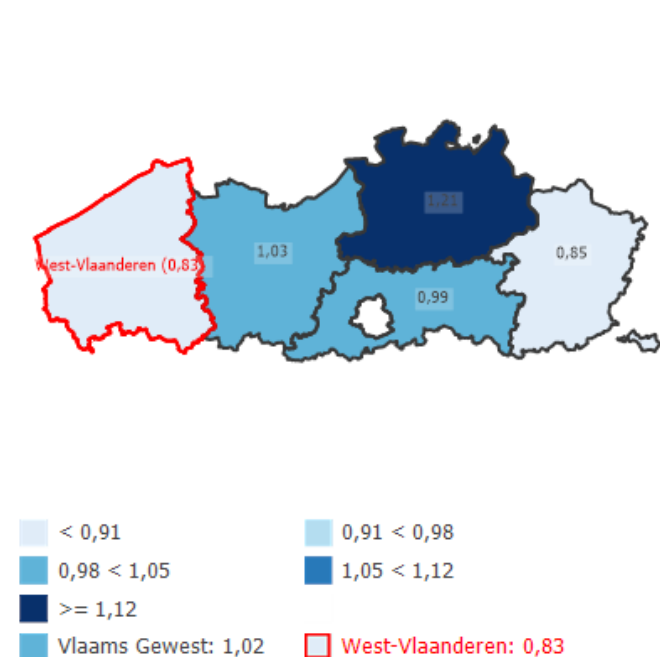

Als samenvattende indicator wordt vaak de *onderwijs kansarmoede-indicator (OKI)* berekend. Deze maakt een optelsom van de vier hoger beschreven risicokenmerken gedeeld door het aantal leerlingen en ligt bijgevolg tussen 0 en 4. Hoe hoger de OKI-waarde, hoe groter de kans op kansarmoede. De OKI wordt vaak gebruikt om een vergelijking te maken doorheen de tijd, tussen verschillende gebieden of onderwijsvormen. Door de veranderde definitie van de schooltoeslag zien we ook bij de gemiddelde OKI een significante stijging tussen 2018-2019 en 2019-2020.

De OKI van de inwoners van West-Vlaanderen die gewoon basisonderwijs volgen is 0,83.

Kaart 1 geeft een overzicht van de OKI binnen het Vlaams Gewest. Een evolutie van de OKI van de leerlingen gewoon basisonderwijs wordt getoond in *grafiek 6*.

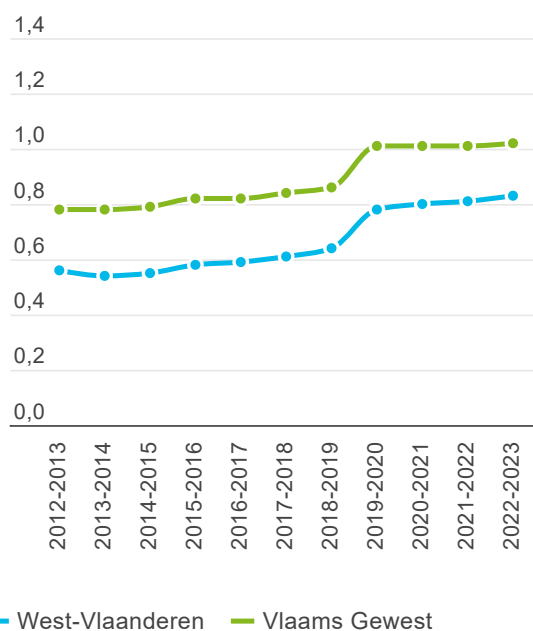
Kaart 1 | Gemiddelde OKI gewoon basisonderwijs volgens woonplaats (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Grafiek 6 | Evolutie gemiddelde OKI gewoon basisonderwijs volgens woonplaats

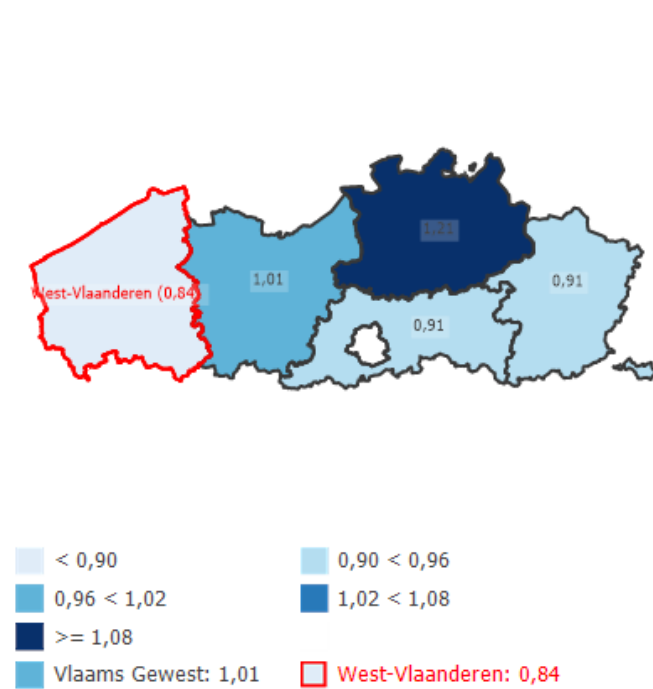
Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

De OKI van de inwoners van West-Vlaanderen die gewoon voltijds secundair onderwijs volgen is 0,84.

Kaart 2 geeft een overzicht van de OKI binnen het Vlaams Gewest. Een evolutie van de OKI van de leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs wordt getoond in *grafiek 7*.

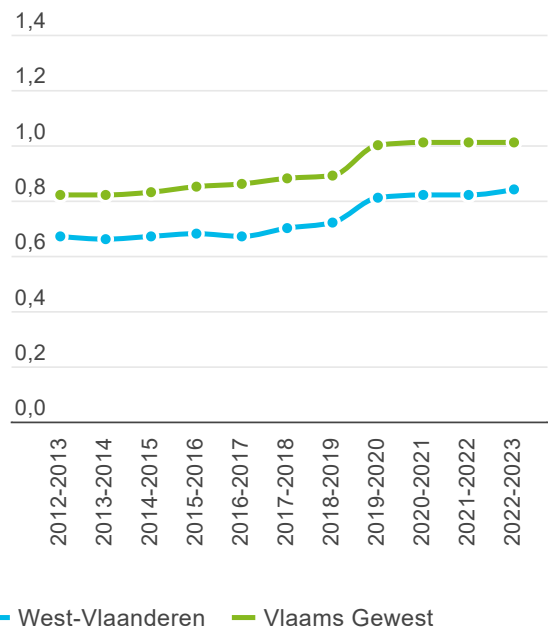
Kaart 2 | Gemiddelde OKI gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Grafiek 7 | Evolutie gemiddelde OKI gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats

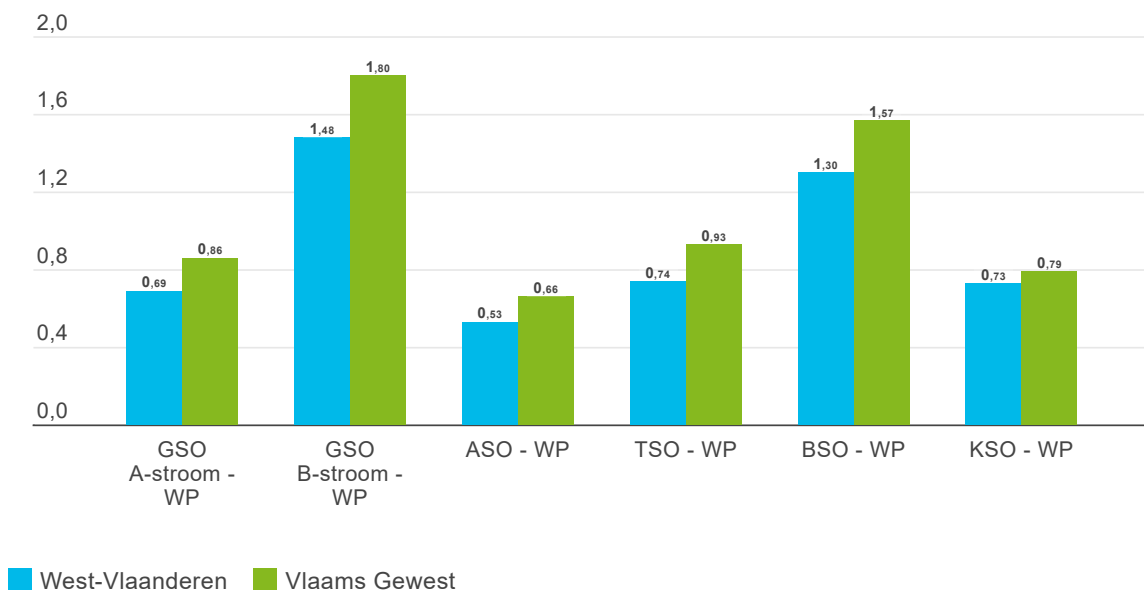

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

De OKI varieert doorgaans sterk tussen de verschillende onderwijsvormen (*grafiek 8*). In de B-stroom en het BSO is er vaak een hogere gemiddelde kansarmoede.

Grafiek 8 | Gemiddelde OKI naar onderwijsvorm volgens woonplaats (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

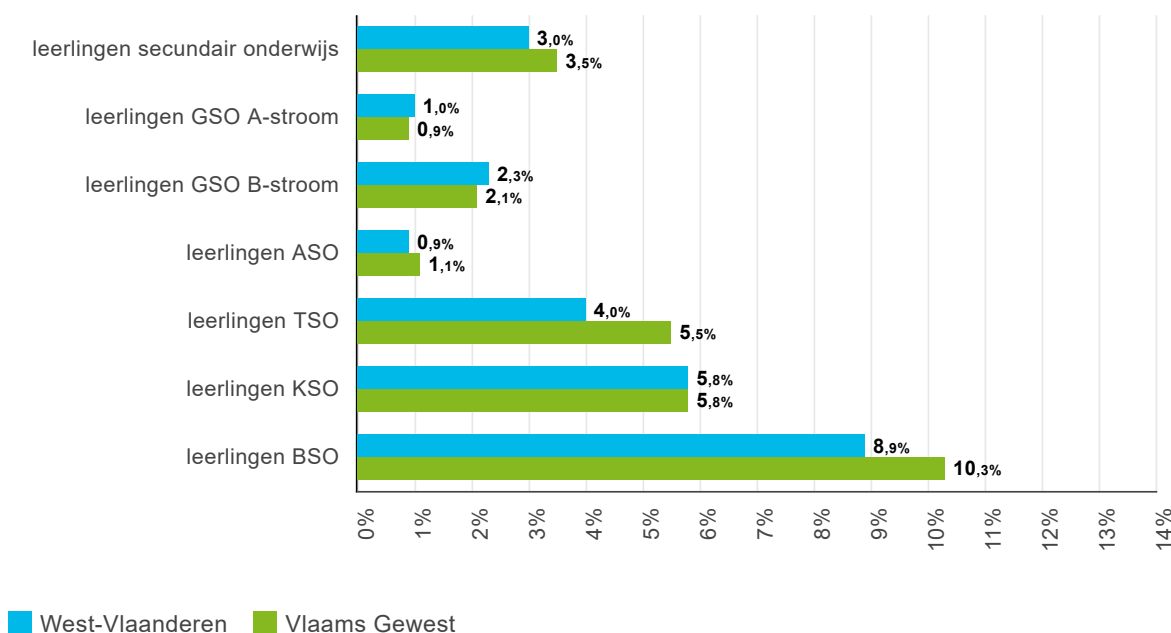

1.3 Schoolse vertraging en zittenblijven

De schoolse vordering wordt berekend als het verschil tussen het leerjaar waarin de leerling zich effectief bevindt, ten opzichte van het leerjaar waarin de leerling zich normaalgezien zou bevinden op basis van zijn geboortjaar. Een leerling kan zo schoolse vertraging of voorsprong oplopen, dan wel normaal gevorderd zijn. We bekijken hier enkel de leerlingen die *schoolse vertraging* hebben. Vaak gaat het hier om een achterstand opgelopen door zittenblijven, maar ook andere zaken kunnen hier spelen. Zo kunnen leerlingen ook later ingestapt zijn in het secundair onderwijs of een atypische schoolloopbaan hebben (bijvoorbeeld 1ste jaar B-stroom -> 1ste jaar A-stroom -> 2de jaar ...).

In West-Vlaanderen hebben 2.190 leerlingen van het gewoon voltijds secundair onderwijs een vertraging van twee of meer jaar. Zoals *grafiek 9* aangeeft, blijken er vaak grote verschillen te zijn naargelang de gevolgde onderwijsvorm. Hierbij moet wel in het achterhoofd gehouden worden dat leerlingen ASO, TSO, KSO en BSO in de 2de en 3de graad zitten, ouder zijn en dus meer kans gehad hebben om twee of meer jaar schoolse vertraging op te lopen dan de leerlingen GSO die in de 1ste graad zitten.

Grafiek 9 | Leerlingen met twee jaar of meer schoolse vertraging in het gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GVSO (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Zittenblijven is een belangrijke reden waardoor een leerling schoolse achterstand kan oplopen. Een *zittenblijver* is een leerling die in februari van het huidig schooljaar in hetzelfde leerjaar was ingeschreven als in februari van het vorige schooljaar. Over bepaalde leerlingen kan geen uitspraak gedaan worden, omdat ze bijvoorbeeld het voorgaande jaar niet ingeschreven waren in het Vlaams onderwijs of ze ingeschreven waren in het buitengewoon onderwijs, deeltijds beroepssecundair onderwijs, OKAN of modulair onderwijs. Bij de berekening van het percentage wordt geen rekening gehouden met deze leerlingen in de noemer. *Tabel 3* geeft het aantal en aandeel zittenblijvers in het secundair onderwijs. In sommige gemeenten gaat het om erg kleine cijfers. In dit geval is het beter het driejarig gemiddelde te gebruiken.

Tabel 3 | Zittenblijvers in het secundair onderwijs volgens woonplaats, aantal en % t.o.v. alle leerlingen SO

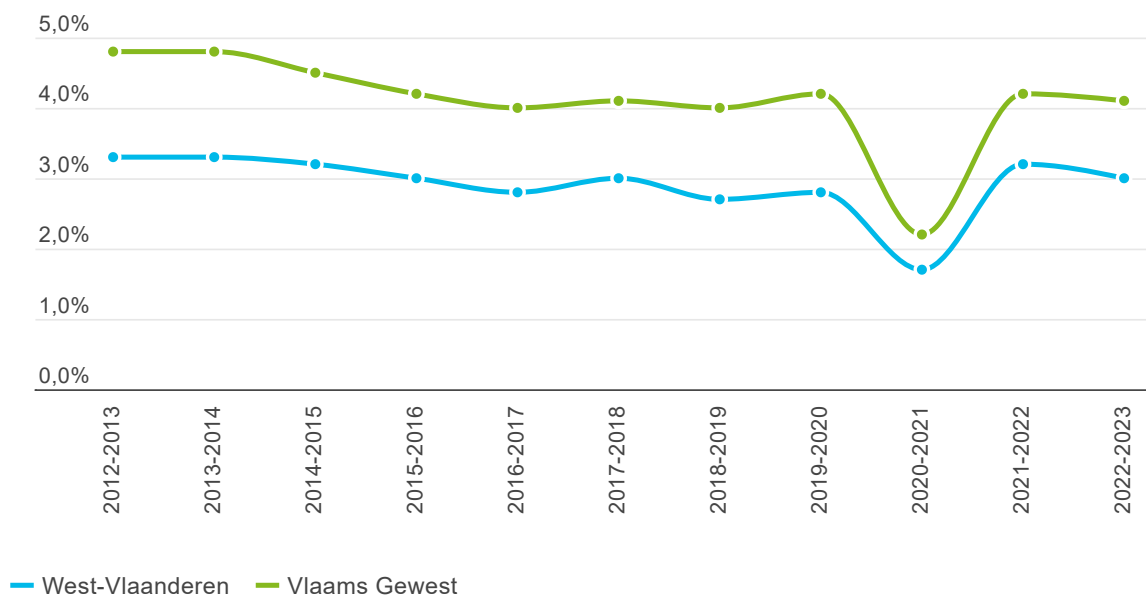
	zittenblijvers secundair onderwijs - WP [aantal]		zittenblijvers secundair onderwijs (t.o.v. leerlingen secundair onderwijs) - WP [%]	
	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
2020-2021	1.140	8.772	1,7	2,2
2021-2022	2.249	17.037	3,2	4,2
2022-2023	2.121	16.916	3,0	4,1
Gemiddelde	1.837	14.242	2,6	3,5

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

De evolutie van het percentage zittenblijvers in het gewoon voltijds secundair onderwijs wordt uitgetekend in *grafiek 10*. In de meeste gemeenten ligt het cijfer in schooljaar 2020-2021 lager. Dit is te wijten aan de coronacrisis. Omwille van schoolsluitingen en afstandsonderwijs verliepen deliberaties in dat jaar vaak minder streng.

Grafiek 10 | Evolutie zittenblijvers in het gewoon voltijds secundair onderwijs volgens woonplaats, % t.o.v. alle leerlingen GVSO

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Zittenblijven | provincies.incijfers.be

Hoe meer schoolse achterstand een leerling oploopt, hoe meer kans hij heeft om de school vroegtijdig te verlaten. Het departement Onderwijs ([zie voetnoot 1](#)) geeft aan dat leerlingen die twee of meer jaren gedubbeld hebben, 90% meer kans hebben om zonder diploma het onderwijs te verlaten dan leeftijdsgenoten die normaal doorstroomden.

1.4 Vroegtijdig schoolverlaten

Een *vroegtijdige schoolverlater* is een leerling die niet langer leerplichtig is en die het Vlaams secundair onderwijs verlaat zonder kwalificatie met een beroepsfinaliteit of een finaliteit doorstroom hoger onderwijs. Concreet gaat het dan om:

- een diploma secundair onderwijs;
- een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs (BSO);
- een eindgetuigschrift behaald in het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO);
- een certificaat behaald in de leertijd (Syntra);
- een getuigschrift behaald in de opleidingsvorm 3 (OV3) van het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO);
- een certificaat behaald in het modulair stelsel van het BSO, het DBSO en BuSO OV3.

Tabel 4 geeft enerzijds het aantal vroegtijdige schoolverlaters. Anderzijds wordt hun aandeel ook binnen de groep van alle schoolverlaters bekeken. Voor beide indicatoren wordt ook het gemiddelde van de drie meest recente jaren gegeven.

Tabel 4 | Vroegtijdige schoolverlaters volgens woonplaats, aantal en % t.o.v. alle schoolverlaters

	vroegtijdige schoolverlaters - WP [aantal]		vroegtijdige schoolverlaters (t.o.v. schoolverlaters) - WP [%]	
	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
2019-2020	841	5.665	7,5	9,1
2020-2021	1.127	7.710	9,8	11,7
2021-2022	1.315	9.085	11,3	13,7
Gemiddelde	1.094	7.487	9,6	11,6

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

1.5 Schoolpendel, mobiliteit van de leerlingen in West-Vlaanderen

U koos voor het niveau "provincie", in dit rapport worden echter enkel de gemeentelijke pendelstromen getoond.

2. West-Vlaanderen, vestigingsplaats van scholen

In dit tweede luik bekijken we het geselecteerde gebied als plaats waar kinderen naar school gaan. De leerlingen die hier beschreven worden, wonen dus niet per definitie in West-Vlaanderen, maar zijn er wel ingeschreven in een school. Achtereenvolgens wordt het basisonderwijs en het secundair onderwijs besproken.

2.1 Basisonderwijs

2.1.1 Leerlingenaantallen in het basisonderwijs

In West-Vlaanderen gaan 117.559 leerlingen naar het basisonderwijs; 42.097 kleuters en 75.462 lagere schoolleerlingen.

Tabel 5 geeft het volledige overzicht voor het basisonderwijs.

Tabel 5 | Leerlingen basisonderwijs volgens vestigingsplaats van de school, aantal en % t.o.v. alle leerlingen BO (2022-2023)

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
leerlingen gewoon kleuteronderwijs - VP	41.556	243.378
leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs - VP	541	2.622
leerlingen gewoon lager onderwijs - VP	70.146	419.770
leerlingen buitengewoon lager onderwijs - VP	5.316	26.464
Totaal	117.559	692.234

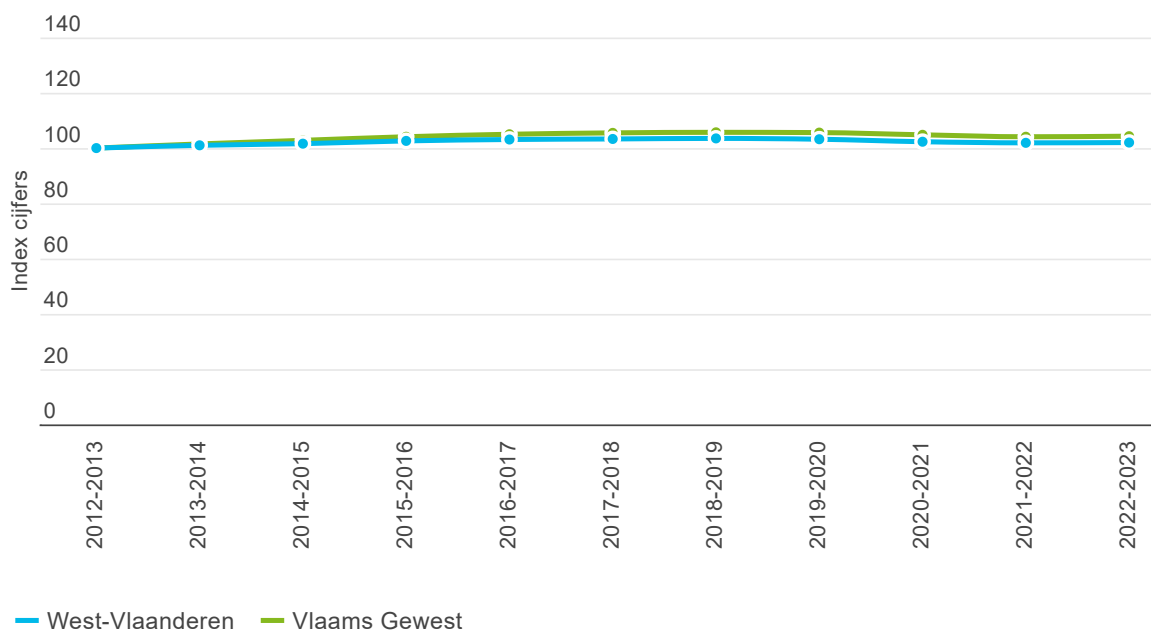
	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
leerlingen gewoon kleuteronderwijs - VP	35,3	35,2
leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs - VP	0,5	0,4
leerlingen gewoon lager onderwijs - VP	59,7	60,6
leerlingen buitengewoon lager onderwijs - VP	4,5	3,8
Totaal	100,0	100,0

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

De evolutie van het aantal schoolgaande leerlingen in West-Vlaanderen wordt getoond in *grafiek 11*. We werken hier met een index ten opzichte van het basisjaar (2012-2013). Wanneer de index in de daaropvolgende jaren de 100 overschrijdt, stijgt het aantal leerlingen die schoollopen in de gemeente. Omgekeerd duidt een index kleiner dan 100 op een dalende evolutie.

Grafiek 11 | Evolutie leerlingen basisonderwijs volgens vestigingsplaats (index 2012-2013=100)

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be

2.1.2 Risicokenmerken voor kansarmoede

De onderwijskansen van leerlingen kunnen beperkter zijn wanneer ze aantikken op een aantal risicokenmerken. Op basis van deze leerlingkenmerken komt een school in aanmerking voor extra financiering/lestijden. De kenmerken die geassocieerd worden met een hoger risico op kansarmoede zijn een laag opleidingsniveau van de moeder, een studietoelage / studietoelage, de gezinstaal die niet Nederlands is en wonen in een buurt met een hoge mate van schoolse vertraging. Concreet worden voor de indicator 'opleidingsniveau van de moeder' de leerlingen geteld van wie de moeder geen diploma van het secundair onderwijs of studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs of van een daarmee gelijkwaardig studiebewijs behaalde. Een leerling scoort op de indicator 'thuisstaal' als een leerling thuis met niemand, of slechts met een minderheid van de gezinsleden Nederlands spreekt. Een leerling tikt aan op de indicator 'schooltoeslag' als hij of zij een schooltoeslag krijgt. Grafiek 12 geeft aan in welke mate de verschillende risicokenmerken voor kansarmoede voorkomen bij de leerlingen die basisonderwijs volgen in West-Vlaanderen.

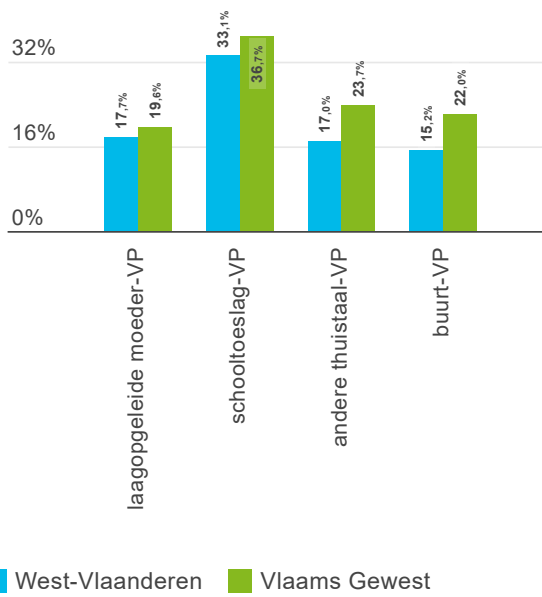
Deze risicokenmerken worden ook gebruikt in een aantal samenvattende indicatoren zoals indicatorleerling en de onderwijs kansarmoede-indicator, of OKI.

Een kind wordt als *indicatorleerling* omschreven als ofwel de moeder niet in het bezit is van een diploma of getuigschrift secundair onderwijs, ofwel het gezin een schooltoeslag van de Vlaamse Gemeenschap heeft gekregen. Het is met andere woorden een soort definitie voor kansarmere leerlingen. Een niet-indicatorleerling is iemand die aan geen van beide voorwaarden voldoet. Om een goede sociale mix te creëren kan een school vooraf een percentage indicatorleerlingen en niet-indicatorleerlingen bepalen. Wanneer het plafond in één groep bereikt is, krijgen de inschrijvingen van leerlingen uit de andere groep voorrang. Dit systeem van dubbele contingentering is verplicht voor de instroomjaren (instapklas en 1ste kleuterklas, 1ste leerjaar van het lager onderwijs en het 1ste leerjaar van de eerste graad van het secundair onderwijs), voor scholen die met een aanmeldingsprocedure werken en voor alle scholen in een LOP-gebied.

In 2022-2023 telde het basisonderwijs in West-Vlaanderen 42.981 indicatorleerlingen. Dit is 38,5% van de leerlingenpopulatie. De evolutie van deze indicator wordt getoond in grafiek 13.

Voor een breder beeld van kansarmoede, zie het [rapport armoede](#).

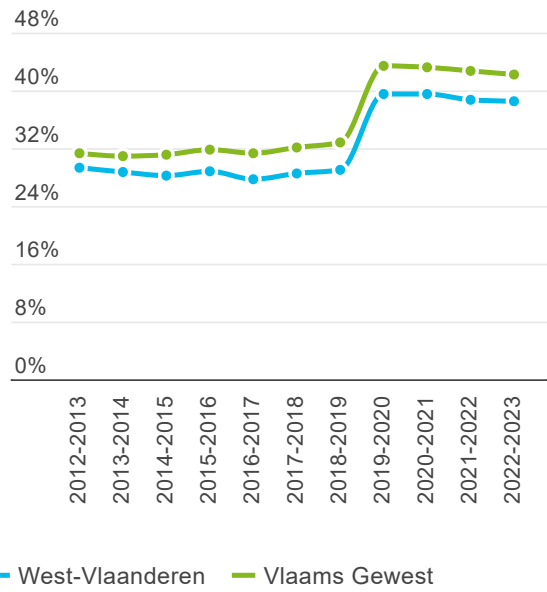
Grafiek 12 | Risicokenmerken basisonderwijs volgens vestigingsplaats, % t.o.v. alle leerlingen BO (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Grafiek 13 | Evolutie indicatorleerlingen basisonderwijs volgens vestigingsplaats, % t.o.v. alle leerlingen BO

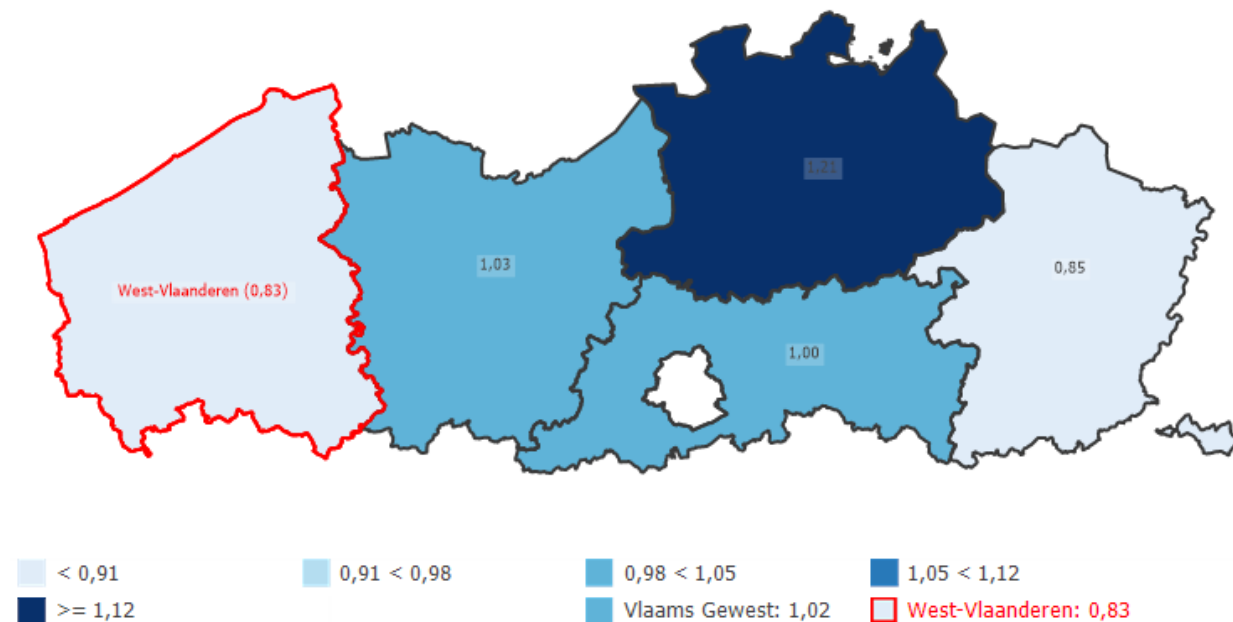
Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be

De *OKI of onderwijs kansarmoede-indicator* is een gemiddelde waarde die wordt berekend als de som van de vier hoger beschreven risicokenmerken (laagopgeleide moeder, schooltoeslag, andere thuistaal en buurt met hoge schoolse achterstand) gedeeld door totaal aantal leerlingen. De OKI van de basisschoolpopulatie van West-Vlaanderen is 0,83.

Kaart 3 geeft de gemiddelde waarden van de OKI in het Vlaams Gewest

Kaart 3 | Onderwijs kansarmoede-indicator (OKI) basisonderwijs volgens vestigingsplaats (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

2.1.3 Ongewettigde afwezigheden in het basisonderwijs

Scholen moeten voor leerplichtige leerlingen afwezigheden registreren. Kinderen zijn leerplichtig vanaf 1 september van het kalenderjaar waarin ze 6 jaar worden en/of het moment dat ze ingeschreven zijn in het lager onderwijs. Een ongewettigde afwezigheid wordt in dit systeem omschreven als "een afwezigheid die niet verantwoord werd, of waarvan de verantwoording in vraag gesteld kan worden". Ongewettigde afwezigheden worden in halve dagen geteld. Vanaf het schooljaar 2016-2017 is de inschakeling van het Centrum Voor Leerlingenbegeleiding (CLB) en het opmaken van een begeleidingsdossier verplicht vanaf 5 halve dagen. Voorheen was dit vanaf 10 halve dagen. Wanneer leerlingen twee schooljaren op rij 30 of meer halve dagen ongewettigd afwezig zijn, wordt hun schooltoeslag voor het tweede schooljaar teruggevorderd. *Tabel 6* geeft een overzicht van de ongewettigde afwezigheden in West-Vlaanderen in de voorbije drie jaren.

Tabel 6 | Ongewettigde afwezigheden in het gewoon basisonderwijs volgens vestigingsplaats van de school (West-Vlaanderen)

	2020-2021	2021-2022	2022-2023
5 tot 9 halve dagen	1.698	2.736	2.709
10 tot 19 halve dagen	669	1.146	1.256
20 tot 29 halve dagen	186	282	304
30 of meer halve dagen	282	300	318
Totaal	2.835	4.464	4.587

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

2.1.4 Schoolpendel, aantrekkingskracht van de basisscholen in West-Vlaanderen

U koos voor het niveau "provincie", in dit rapport worden echter enkel de gemeentelijk pendelstromen getoond.

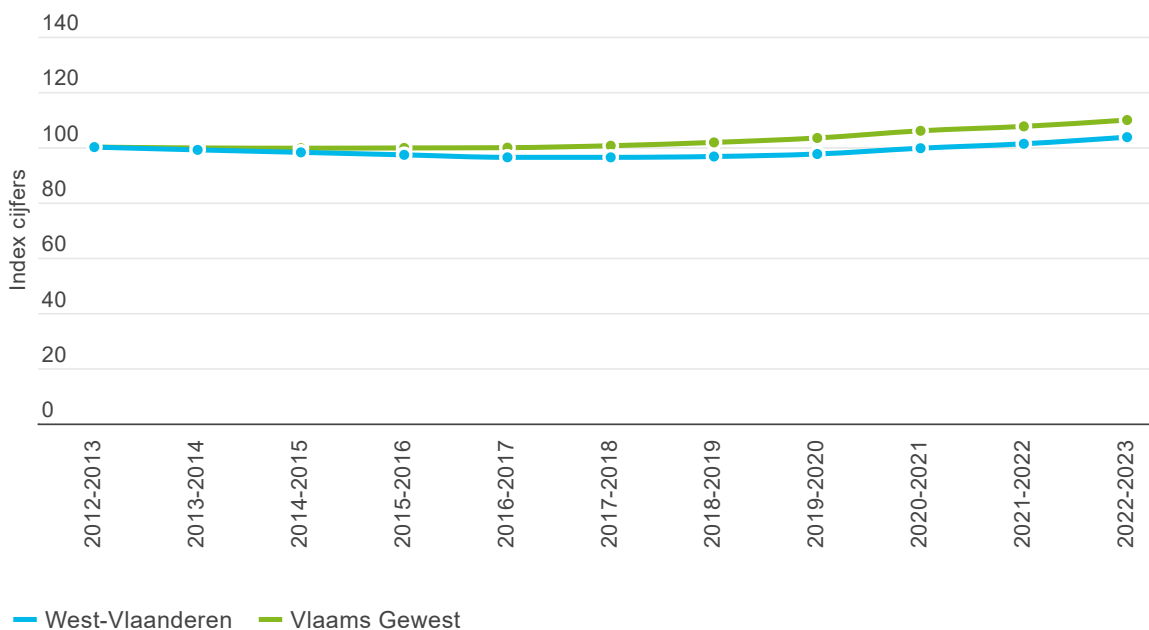
2.2 Secundair onderwijs

2.2.1 Leerlingenaantallen in het secundair onderwijs

In West-Vlaanderen gaan 85.229 leerlingen naar het secundair onderwijs; 78.723 onder hen volgen gewoon voltijds secundair onderwijs, 5.036 buitengewoon secundair onderwijs en 1.470 deeltijds beroepssecundair onderwijs.

De evolutie van het aantal schoolgaande leerlingen in West-Vlaanderen wordt getoond in *grafiek 14*. We werken hier met een index ten opzichte van het basisjaar 2012-2013 .

Grafiek 14 | Evolutie leerlingen secundair onderwijs volgens vestigingsplaats (index 2012-2013 =100)

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be

Het aangeboden *gewoon voltijds secundair onderwijs (GVSO)* wordt verder ingedeeld in graden en onderwijsvormen. De 1ste graad bestaat uit één enkele onderwijsvorm, het gemeenschappelijk secundair onderwijs (GSO). Er wordt wel een onderscheid gemaakt tussen de A-stroom en de B-stroom waarbij de laatste gericht is op doorstroom naar het beroepssecundair onderwijs. In de 2de en 3de graad worden de studierichtingen ingedeeld in 4 onderwijsvormen: het algemeen secundair onderwijs (ASO), het technisch secundair onderwijs (TSO), het kunstsecundair onderwijs (KSO) en het beroepssecundair onderwijs (BSO). Tot slot is er ook de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers, OKAN, die als voornaamste doelstelling heeft nieuwkomers zo snel mogelijk Nederlands te leren. *Tabel 7* bevat een volledig overzicht van de leerlingaantallen en -aandelen binnen het gewoon voltijds secundair onderwijs.

Tabel 7 | Leerlingen per aangeboden onderwijsvorm volgens vestigingsplaats, aantal en % t.o.v. alle leerlingen GVSO (2022-2023)

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
leerlingen OKAN - VP	1.564	8.007
leerlingen GSO A-stroom - VP	21.236	122.148
leerlingen GSO B-stroom - VP	4.105	23.558
leerlingen ASO - VP	19.218	116.004
leerlingen BSO - VP	13.366	73.079
leerlingen TSO - VP	18.055	94.757
leerlingen KSO - VP	1.179	8.081
Totaal	78.723	445.634

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
leerlingen OKAN - VP	2,0	1,8
leerlingen GSO A-stroom - VP	27,0	27,4
leerlingen GSO B-stroom - VP	5,2	5,3
leerlingen ASO - VP	24,4	26,0
leerlingen BSO - VP	17,0	16,4
leerlingen TSO - VP	22,9	21,3
leerlingen KSO - VP	1,5	1,8
Totaal	100,0	100,0

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

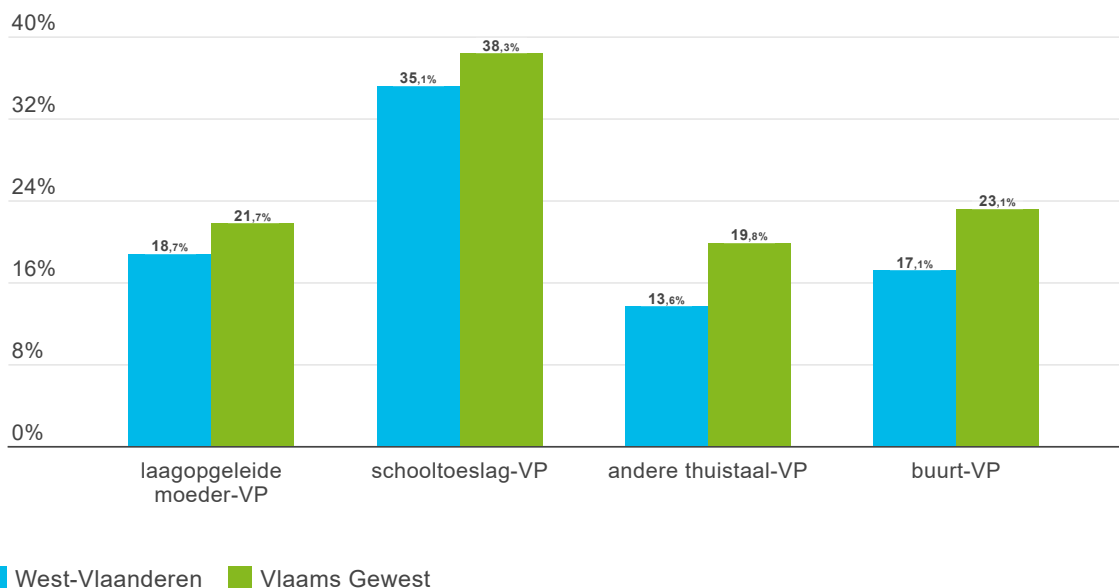
2.2.2 Risicokenmerken voor kansarmoede in het secundair onderwijs

Scholen secundair onderwijs ontvangen extra lestijden voor het voeren van een gelijkeonderwijskansenbeleid. De toekenning van deze lestijden gebeurt op basis van de leerlingenkenmerken die geregistreerd worden in de leerlingendatabank: *een laag opgeleide moeder, studietoeslag, andere thuistaal en woonbuurt met veel schoolse vertraging*. Deze kenmerken worden beschouwd als risicokenmerken voor kansarmoede. *Grafiek 15* geeft een overzicht van deze kansarmoedeindicatoren in het secundair onderwijs.

Voor een breder beeld van kansarmoede, zie het [rapport armoede](#).

Grafiek 15 | Risicokenmerken voor kansarmoede in het secundair onderwijs volgens vestigingsplaats, % t.o.v. alle leerlingen gewoon secundair onderwijs (2022-2023)

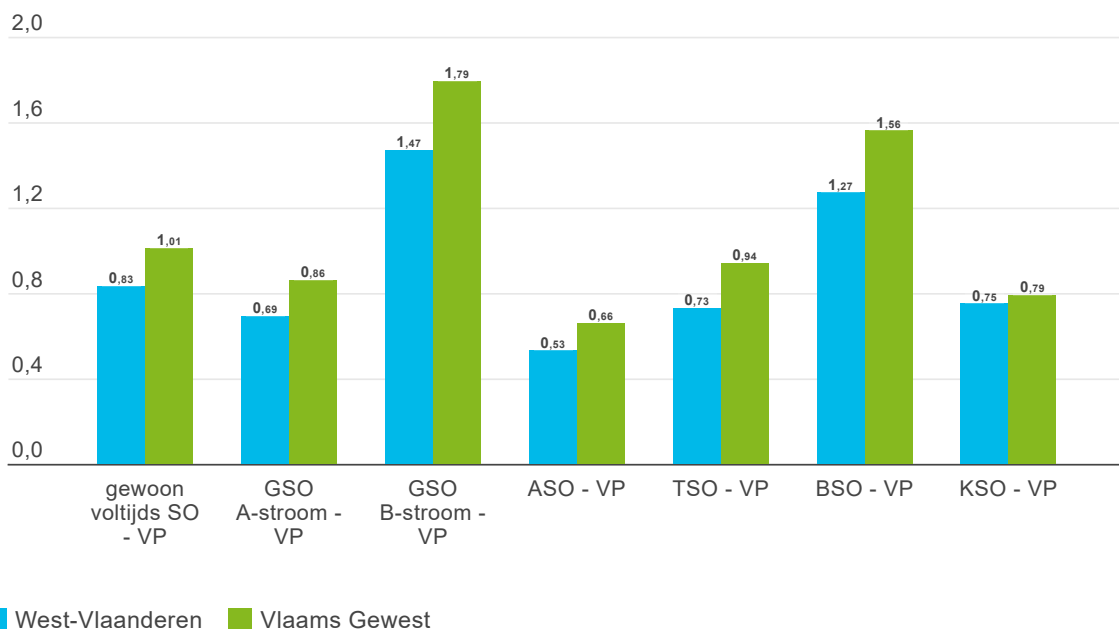

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Als samenvattende indicator wordt vaak gebruik gemaakt van de onderwijs kansarmoede-indicator of OKI. De OKI-waarde wordt berekend als de som van de 4 risicokenmerken waarop de leerlingen aantikken gedeeld door het aantal leerlingen en ligt bijgevolg tussen 0 en 4. Hoe hoger de waarde, hoe groter het risico op kansarmoede. In *grafiek 16* worden de OKI-waarden voor het volledige gewoon voltijds secundair onderwijs en de verschillende onderwijsvormen gegeven.

Grafiek 16 | OKI naar onderwijsvorm in het secundair onderwijs (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

2.2.3 Ongewettigde afwezigheden en tuchtmeldingen in het secundair onderwijs

Ook in het secundair onderwijs moeten afwezigheden van leerlingen verantwoord worden. Als een leerling zonder wettiging afwezig is, noemen we dat een *ongewettigde afwezigheid*. Deze afwezigheden worden geteld in halve dagen. Het totaal aantal ongewettigde afwezigheden wordt opgeteld over het gehele schooljaar, ook als de leerling van school of van studierichting verandert. De vestigingsplaats van de school is deze waar de leerling op het einde van het schooljaar ingeschreven is. Regelmatig aanwezig zijn op school is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor een schooltoelage. Leerlingen die gedurende twee opeenvolgende schooljaren 30 of meer halve schooldagen ongewettigd afwezig zijn, moeten hun schooltoelage van dat tweede schooljaar terugbetalen. *Tabel 8* geeft voor de afgelopen 3 jaren het aantal leerlingen gewoon voltijds secundair onderwijs voor wie een ongewettigde afwezigheid geregistreerd werd.

Tabel 8 | Ongewettigde afwezigheden in het gewoon voltijds secundair onderwijs volgens vestigingsplaats (West-Vlaanderen)

	2020-2021	2021-2022	2022-2023
5 tot 9 halve dagen	4.820	7.737	6.761
10 tot 19 halve dagen	2.752	4.592	3.992
20 tot 29 halve dagen	826	1.400	1.309
30 of meer halve dagen	981	1.507	1.712
Totaal	9.379	15.236	13.774

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Scholen kunnen tuchtmaatregelen nemen als de leerling de leefregels van de school zodanig schendt dat dit een gevaar of ernstige belemmering vormt voor het normale onderwijsgebeuren of voor de fysieke of psychische integriteit en veiligheid van de anderen op school. Onder tuchtmaatregelen vallen onder meer de tijdelijke en de definitieve uitsluiting. In afwachting van een tijdelijke of definitieve uitsluiting kan de leerling preventief worden geschorst als bewarende maatregel. De *tuchtmeldingen* zijn gebaseerd op de meldingen 'tucht' die elke secundaire school moet doen wanneer ze een leerling definitief van school verwijdert. Preventieve en tijdelijke uitsluitingen worden niet doorgegeven. Een definitieve uitsluiting is zowel mogelijk tijdens, als op het eind van dat schooljaar. In de praktijk houdt dit in dat scholen kunnen beslissen dat een leerling onmiddellijk de school moet verlaten of dat de betrokken leerling niet meer toegelaten wordt vanaf de start van het volgend schooljaar. In *tabel 9* wordt een overzicht gegeven van het aantal tuchtmaatregelen.

Tabel 9 | Tuchtmaatregelen in het secundair onderwijs volgens vestigingsplaats (West-Vlaanderen)

	In SO met tuchtmelding - VP
2017-2018	533
2018-2019	507
2019-2020	259
Gemiddelde	433

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

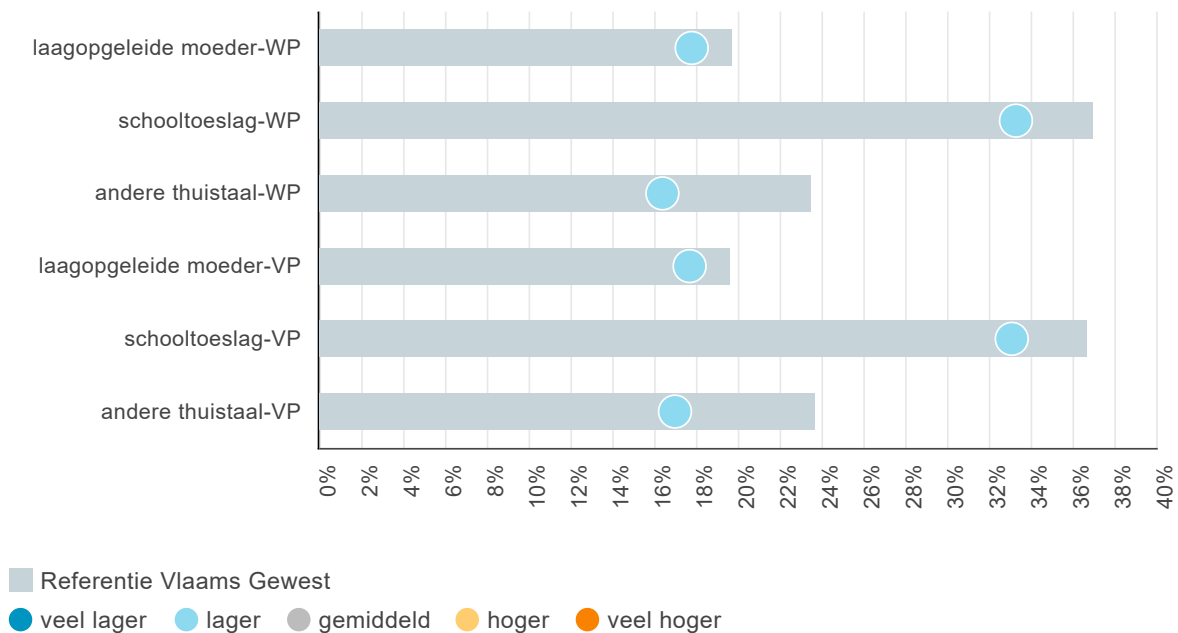
2.2.4 Schoolpendel, aantrekkingskracht van de secundaire scholen in West-Vlaanderen

U koos voor het niveau "provincie", in dit rapport worden echter enkel de gemeentelijk pendelstromen getoond.

3. Samengevat

In deze laatste paragraaf worden een aantal profielstaven getoond die aangeven in welke mate de waarde van enkele kenmerken in West-Vlaanderen (bol) afwijkt van de waarde van het vergelijkingsgebied (gewest, grijze staaf). Scoort het gebied gemiddeld in vergelijking met het vergelijkingsgebied dan kleurt de bol grijs. Een blauwe bol wijst op een lagere waarde en een oranje gekleurde bol op een hogere waarde dan het gemiddelde. De indicatoren die eindigen op 'WP' geven de waarde van de leerlingen die in West-Vlaanderen wonen, de indicatoren eindigend op 'VP' tonen de waardes van de leerlingen die hier naar school gaan.

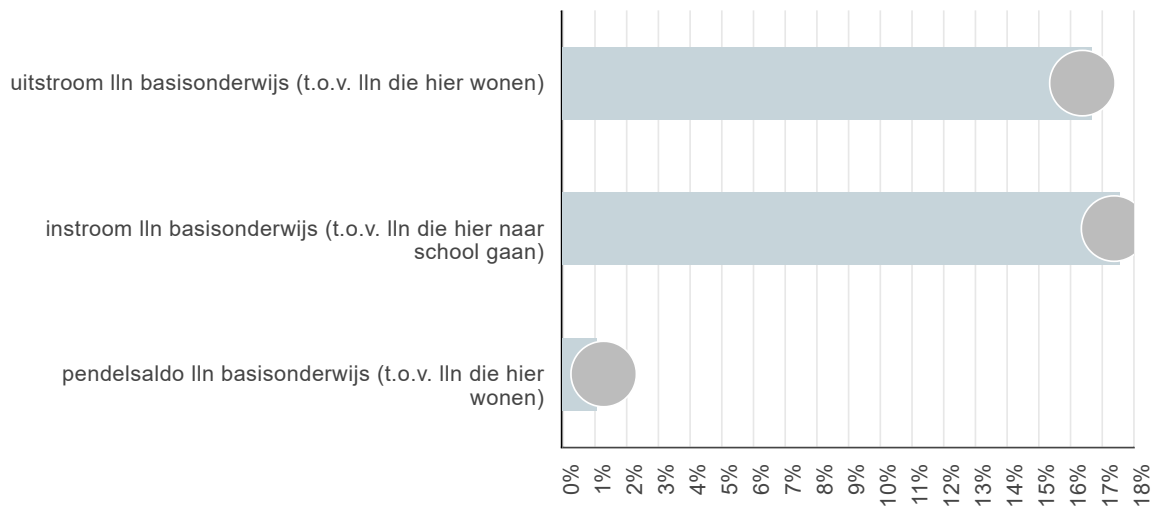
Grafiek 17 | Samenvattende grafiek risicokenmerken basisonderwijs (2022-2023)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Grafiek 18 | Samenvattende grafiek schoolpendel basisonderwijs (2022-2023)

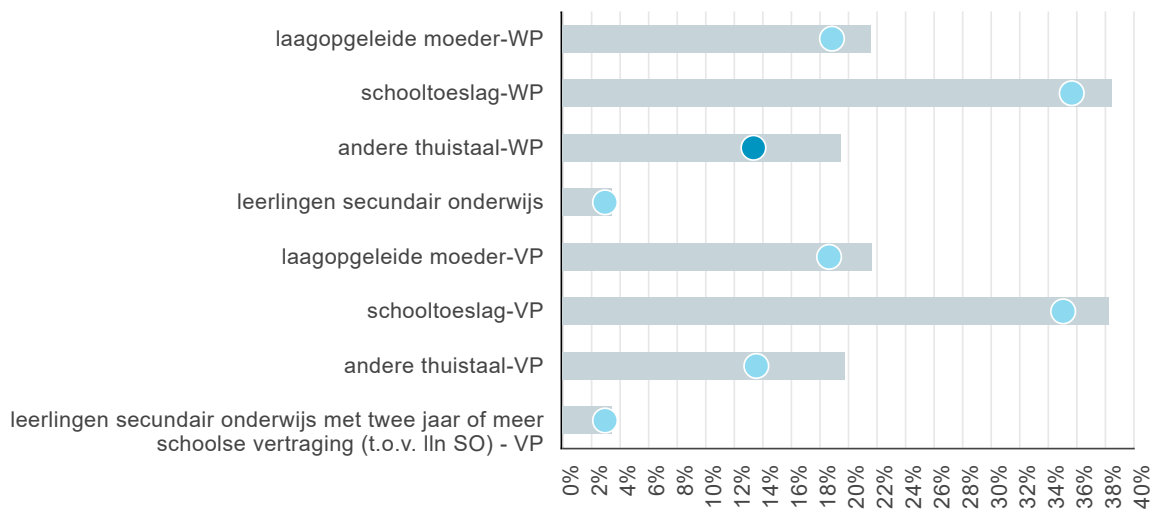

Referentie Vlaams Gewest
 ● veel lager ● lager ● gemiddeld ● hoger ● veel hoger

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Grafiek 19 | Samenvattende grafiek risicokenmerken secundair onderwijs (2022-2023)

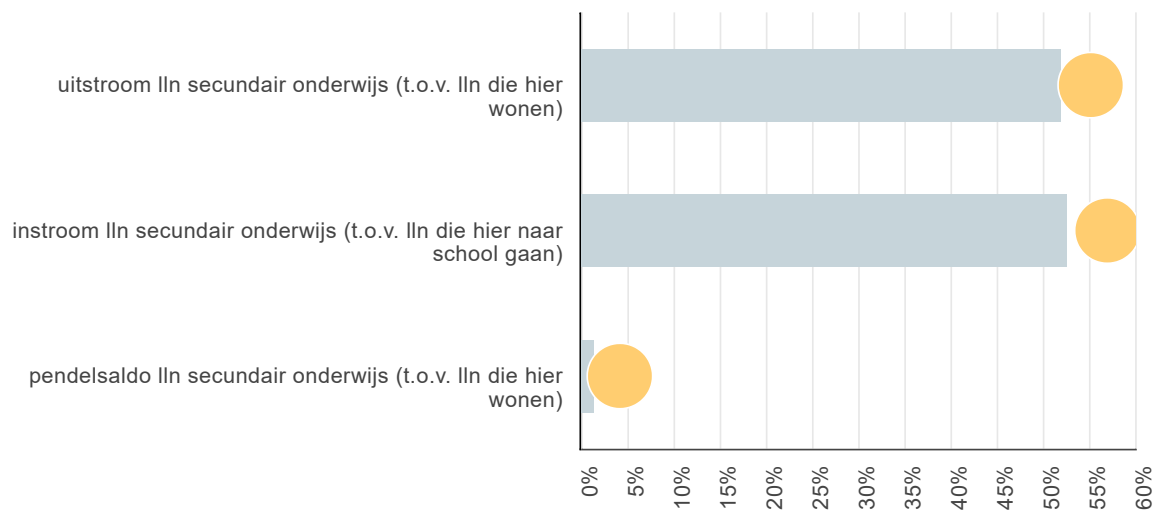

Referentie Vlaams Gewest
 ● veel lager ● lager ● gemiddeld ● hoger ● veel hoger

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Grafiek 20 | Samenvattende grafiek schoolpendel secundair onderwijs (2022-2023)

Referentie Vlaams Gewest
● veel lager ● lager ● gemiddeld ● hoger ● veel hoger

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

Voetnoten

Om terug te keren naar de tekst waar de voetnoot bij hoort, klik op het nummer van de voetnoot.

1. <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/samen-tegen-schooluitval/vroegtijdig-schoolverlaten/vroegtijdig-schoolverlaten-risicofactoren-en-kenmerken>

Meer informatie over de cijfers en bronnen

Gedurende het rapport duiden we de cijfers al kort. Hieronder krijg je een overzicht van de datareeksen waaruit we putten voor dit rapport. We duiden hierin welke data we gebruiken, hoe deze tot stand komt, wat de beschikbaarheid ervan is, en welke beperkingen er zijn bij het gebruik van de data.

In dit rapport gebruiken we data van volgende bronnen:

- [Onderwijs Vlaanderen - Afwezigheden | provincies.incijfers.be](https://provincies.incijfers.be/onderwijs-vlaanderen-afwezigheden)
- [Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be](https://provincies.incijfers.be/onderwijs-vlaanderen-leerplichtonderwijs)
- [Onderwijs Vlaanderen - Tuchtmeldingen | provincies.incijfers.be](https://provincies.incijfers.be/onderwijs-vlaanderen-tuchtmeldingen)
- [Onderwijs Vlaanderen - Vroegtijdige schoolverlaters | provincies.incijfers.be](https://provincies.incijfers.be/onderwijs-vlaanderen-vroegtijdige-schoolverlaters)
- [Onderwijs Vlaanderen - Zittenblijven | provincies.incijfers.be](https://provincies.incijfers.be/onderwijs-vlaanderen-zittenblijven)
- [Rijksregister | provincies.incijfers.be](https://provincies.incijfers.be/rijksregister)
- [Statbel - Bevolking | provincies.incijfers.be](https://provincies.incijfers.be/statbel-bevolking)

